

ДО:
Г-ЖА ЕЛЕОНОРА ЛИЛОВА,
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ДАЗД

Г-ЖА СОНЯ БОЖИКОВА,
НАЧАЛНИК НА ОТДЕЛ "ПРИЕМНА"
НА МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ

КОПИЕ ДО:

Г-Н РУМЕН РАДЕВ, ПРЕЗИДЕНТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Г-Н БОЙКО БОРИСОВ, МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Г-ЖА МАРИЯНА НИКОЛОВА, ВИЦЕПРЕМИЕР НА РБ
Г-Н БИСЕР ПЕТКОВ, МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
Г-ЖА ЗОРНИЦА РУСИНОВА, ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА ТРУДА И СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА
Г-Н КИРИЛ АНАНИЕВ, МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
Г-ЖА СВЕТЛА ЙОРДАНОВА, ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
Г-Н КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ, МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА
Г-ЖА ЦВЕТА КАРАЯНЧЕВА, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ НА РБ
Г-Н ВЕСЕЛИН МАРЕШКИ, ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА МИЛЕНА ДАМЯНОВА, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯ ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Г-Н ДАНАИЛ КИРИЛОВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ПАРЛАМЕНТАРНАТА КОМИСИЯ ПО ПРАВНИ
ВЪПРОСИ
Г-Н ХАСАН АХМЕДОВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА И
ДЕМОГРАФСКАТА ПОЛИТИКА
ЧЛЕНОВЕТЕ НА МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
ОМБУДСМАНА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
СВЕТИЯ СИНОД НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА

УВАЖАЕМА Г-ЖО ЛИЛОВА,
УВАЖАЕМА Г-ЖО БОЖИКОВА,
УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Пишем Ви във връзка с отговора на г-жа ЛИЛОВА до г-жа Соня Божикова, с изх. № 04-00-4/951, на Становището¹ от името на 35 граждански организации, подкрепено в интернет от над 14 250 граждани към момента.

Оценяваме информацията за процеса на разработване на стратегията и за консултативния процес, но в портала за обществено обсъждане и в сайта на ДАЗД не се виждат документи и протоколи от проведените срещи. **Не са достъпни методологията и резултатите от допитванията, които са правени. Отсъства информация точно кои граждански и неправителствени организации са участвали** (научихме, че такава е била отказана). Липсва информация какви предложения са били направени.

Поради това не става ясно в каква степен участниците в процеса са били запознати с целите и мерките, посочени в Становището ни, и последствията от подобни политики в други страни.

По отношение претенциите на стратегията за пълна власт над личността, семейството и децата считаме, че подходът е тоталитарен по следните причини:

Стратегията ограничава правата на родителите чрез вмешателство в семейния живот и отглеждането на децата, без реално законово основание или необходимост от това.

¹ <https://civilactionbg.com/поискай-отхвърляне-на-националната-с/>

Стратегията дава пълна власт в ръцете на държавата и нейните чиновници по отношение живота на детето и семейството, без да предвижда контрол и санкции над тях, нито следене изпълнението на техните задължения². Не е предвидено налагането на санкция, нито поемането на наказателна отговорност от страна на държавните служители, детски учители и социални работници за неспазване на процедури, насилие и злоупотреба с информация и власт. В проведено проучване³ у нас 41% от родителите смятат, че децата им в детските градини и училища са били жертва на вербално насилие, а 21% от тях на физическо такова. Какви мерки предвижда стратегията в тези случаи?

Стратегията предвижда следене и събиране на информация за всички родители и деца. Информацията непрекъснато събирана за всеки родител и дете може да бъде използвана за всякакви цели от страна на недобросъвестни служители и трети лица. През 2017г. платформата на МОН “Посещаемо и безопасно училище” показва⁴ личните данни чрез достъп без идентификация на всеки, който е знаел интернет адреса на 1.2 милиона български деца - техните имена, възраст, местоживеене, училище. По какъв начин Стратегията защитава живота и сигурността на децата в случаи като този?

Липсата на ясни дефиниции по отношение на емоционално и психическо насилие, възможността за отнемане на децата във всеки момент⁵, по всякакъв повод, без необходимост от доказване на вина е сериозна предпоставка за основателен постоянен родителски страх. Виждаме последствията от подобни политики в страни от Скандинавския регион⁶ и Западна Европа.

Заложените в Стратегията законови мерки ще позволят децата да бъдат отнемани дори само при сигнал за насилие. Всеки, който не харесва даден родител или има конфликт с него би могъл да отмъсти на семейството, като разруши не само техния живот, но и този на техните деца.

По отношение на задължителния обхват в образователната система на 33% от децата от 0 до 3 г. и 95% от тези от 4 до 7 годишна възраст:

Европейските мерки, заложи в Барселонските цели, които Вие цитирате в стратегията, **предвиждат “наличност (на услуги)” за тези възрастови групи, а не задължителен обхват!** Това грубо нарушава правата на родителите и Конституцията на България, според която задължително е училищното, а не – предучилищното обучение (чл. 53). Държавата следва да закриля майчинството (чл.14), а не да го измества, чрез свои услуги със задължителен характер. Отглеждането и възпитанието на детето е право на родителите (чл.47).

С тези цели стратегията нарушава редица водещи международни спогодби, според които семейството е водещо за начина на образование на своите деца, като: ЕКПЧ Протокол 1, чл. 2; Всеобщата декларация за правата на човека на ООН (чл. 14 и чл. 26 ал.3), Международният пакт за гражданските и политическите права чл. 18 и Международният пакт за икономически, социални и културни права (чл. 13).

Стратегията нарушава правата и най-добрия интерес на децата. Редица изследвания показват, че в тази ранна възраст децата имат нужда по-скоро от индивидуална работа, много обич, подкрепа и лично внимание, родителска грижа, отколкото от институционализация – във всяка от нейните форми. Резултатите от предучилищната подготовка зависят не от нейната продължителност или начална възраст, а от подкрепящата семейна среда.

² <https://dnes.dir.bg/obshtestvo/mika-sliven-daniela-26944064>

³ <https://www.segabg.com/node/26363>

⁴ <https://bivol.bg/mon-security-leak.html>

⁵ https://www.dnevnik.bg/evropa/2018/10/02/3320253_norvegiia_shte_prerazgleda_sluchai_na_otneti_ot/

⁶ https://www.168chasa.bg/article/6914446?fbclid=IwAR2J_ekPcXsJkzR_7TLBlom-SeN2QLvPbKusUvxxko_-qYtEofazmVAfaLTc

Проблемите с неефективността, невключването на ученици и/или ранното им отпадане от образователната система няма как да бъдат разрешени чрез насилствено и принудително разширяване на нейният обхват. Подобни действия биха отклонили нужните ресурси за постигане на реални качествени реформи в началния и среден курс на образованието.

По отношение на сексуалното образование:

Прилагането на стойностни стандарти за ефективност, по отношение на резултатите от сексуалното образование показват, че **застъпеното в училище сексуално образование е доказано неефективно. Това се подкрепя от 120 от най-задълбочените съвременни проучвания**⁷ за сексуално образование по света, същите, на които разчита не само ЮНЕСКО, но и различни правителства, за оценка на ефективността от сексуалното образование. **Три десетилетия на проучвания показват, че цялостното сексуално образование в училищата не е ефективна стратегия за обществено здраве.** Всъщност, тази стратегия е доказано неуспешна, както и основен фактор за голям брой негативни последици.

Като се има предвид заплахата, която ППБ, ХИВ и нежеланата бременност представляват за здравето и благосъстоянието на младите хора по света, **липсата на доказателства за ефективност на сексуалното образование в училище, след почти 30 години и 103 достоверни проучвания, доказващи го (виж приложенията), Ви препоръчваме да се откажете от плановете си за въвеждането му на този етап.** Проблемно е и самото съдържание относно моралната му адекватност⁸. Нужно е да се насочат повече внимание и усилия към програми, чиито фокус е отговорно поведение на въздържание от сексуална активност сред подрастващите, показали трайни положителни резултати.

Неотговорен в писмото Ви остава въпросът какви мерки предвиждате за: „Намаляване на броя на децата, живеещи в пренаселени жилища, до достигане на средните стойности на държавите в ЕС“?

Считаме, че стратегията не укрепва семейната институция нито защитава най-добрия интерес на децата. Тя противоречи на Конституцията ни и на международното право. Ето защо настояваме „Националната стратегия за детето 2019-2030 г.“ да бъде незабавно оттеглена!

С уважение,

МИХАЕЛА ДЖОРГОВА, АСОЦИАЦИЯ ОБЩЕСТВО И ЦЕННОСТИ, sva@sva.bg

АДВ. ДИНЬО БОЗАДЖИЕВ, ГРАЖДАНСКА ИНИЦИАТИВА СПРАВЕДЛИВОСТ,
gispravedlivost@gmail.com;

ОРЛИН РАЙКОВ, ГРАЖДАНСКА ИНИЦИАТИВА НА РОДИТЕЛИТЕ-СОФИЯ,
orlinandtsveti@gmail.com;

⁷ *Stan E. Weed, Ph.D. & Irene H. Ericksen, M.S., April, 2019, Re-Examining the Evidence for Comprehensive Sex Education in Schools: A Global Research Review, The Institute for Research & Evaluation
https://www.institute-research.com/CSEReport/Global%20CSE%20Report--US%26non-US_Combined_4-1-19.pdf

⁸ Документален филм “Войната срещу децата” на Family Watch International, показващ части от съдържанието на учебните програми за сексуално образование, промотирани от ООН, ЮНЕСКО и Световната здравна организация
<https://www.youtube.com/watch?v=tM8HKeY0Cyc>

ЛИГИЯ МЛАДЕНОВА, ФОНДАЦИЯ “БЪЛГАРИЯ СИ СТРУВА”, ПЛОВДИВ,
mladenovaligia@gmail.com

СИЛВИЯ ДЕНИЗ САРАФОВА, ГРАЖДАНСКА ИНИЦИАТИВА НА РОДИТЕЛИТЕ –
ПАЗАРДЖИК, silviya_yantrova@abv.bg

ПЕТЪР ПОРУМБАЧАНОВ, АСОЦИАЦИЯ ЗА ДОМАШНО ОБРАЗОВАНИЕ &
ГРАЖДАНСКА ИНИЦИАТИВА ЗА СЕМЕЙСТВОТО, admin@homeschoolingbg.com

ДЖОШУА ИЛИЕВ, ФОНДАЦИЯ “ВЪЗСТАНОВИ ЖИВОТ”, РУСЕ, vystanovijivot@abv.bg;

ПРИЛОЖЕНИЕ: “Преценка на резултатите от цялостното сексуално образование в училищата: резюме на изследванията в световен мащаб”, в оригинал на английски език и преведено на български език, изготвен от Института за изследване и оценка, САЩ (Institute for Research and Evaluation, USA), февруари, 2019г.

Пълната версия на английски език е достъпна на: [https://www.institute-research.com/CSEReport/Global%20CSE%20Report--US%26non-US Combined 4-1-19.pdf](https://www.institute-research.com/CSEReport/Global%20CSE%20Report--US%26non-US%20Combined%204-1-19.pdf)

София, 04.04.2019г.